

Täysistunto

Tiistai 11.12.2018 klo 14.00—16.56

9. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi osakesäästötilistä ja laiksi Finanssivalvonnasta annetun lain 40 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 279/2018 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Paula Risikko: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 9. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään talousvaliokuntaan.

Lähetekeskusteluun varataan enintään 30 minuuttia. Asian käsittelyssä noudatetaan aikataulutettujen asioiden osalta sovittuja menettelytapoja.

Keskustelu

15.48 **Timo Heinonen kok:** Arvoisa rouva puhemies! Hyvät edustajakollegat! Meillä on käsittelyssä tänään esitys osakesäästötileistä, ja olen tyytyväinen, että tämä esitys on eduskuntaan saatu, ja tyytyväinen myös siitä, että tätä osakesäästötilien Suomeen saamista on ajettu vahvasti myös opposition joukoista ja se on saanut myös sieltä tukea, sillä tämä on hyvä asia kyllä ihan jokaiselle suomalaiselle. Yhtenä esimerkiksi kristillisdemokraattien edustaja Östman on tehnyt esityksiä osakesäästötilien käyttöönotosta Suomessa. Tämä on varmasti monelle ihan myönteinen, tervetullut asia.

Sijoittajat voisivat siis tämän lainsäädännön voimaan tultua avata osakesäästötilejä vuodesta 2020 alkaen, ja näille tileille voisi siirtää rahaa enintään 50 000 euroa. Ehkä tässä keskustelussa, jota sitten osan puolesta on esillä pidetty, on annettu väärin ymmärtää, että pitäisi olla 50 000 euroa rahaa. Tämä ei tietysti pidä paikkaansa, vaan se on tuolle tilille siirron enimmäismäärä. Tälle tilille voi siirtää ihan tavallinen suomalainen ihminen hyvinkin pieniä, kohtuullisia rahasummia ja kartuttaa tätä kautta sitten omaa varantoaan.

Tavoitteena on siis edistää ennen muuta piensijoittajien aktiivista säästämistä ja sijoittamista. Sen takia uskonkin, että tänään tämä esitys tulee saamaan myös vasemmistopuolueiden taholta ihan hyvää, vahvaa tukea, sillä en usko, että kenelläkään on piensijoittajien tilanteen parantamista vastaan mitään. Samalla edistetään myös suomalaisten yritysten mahdollisuuksia saada lisää pääomia. Tämä edistää pääomien tarjontaa siis myös yrityksille.

Osakesäästötili on varmasti hyvä uutinen monelle tavalliselle suomalaiselle, joka on miettinyt, minne voisi laittaa pieniä, niin sanotusti sukanvarteen jääviä rahoja. Kaikilla siihen ei toki Suomessa ole mahdollisuutta, mutta yhä useammalla on, ja on hyvä, että tällä esityksellä nämä piensäästäjät pääsevät samalle viivalle varakkaampien sijoittajien kanssa. Tilille tulisi siis sijoitusrahastojen verokohtelu, eli osingot ja osakkeiden arvonnousu kasvattaisivat tilin varallisuutta, ja verot maksettaisiin sitten siinä vaiheessa, kun varoja otettaisiin sieltä pois.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 128/2018 vp

Itse toivon, että tämän uudistuksen avulla yhä useampi ihan tavallinen suomalainen innostuisi säästämään ja myös sijoittamaan ja ennen muuta sijoittamaan kotimaisiin yrityksiin. Tämä on win-win-tilanne ihan jokaiselle suomalaiselle, kun tämä juttu saadaan hyvin toimimaan. Piensijoittamisen yleistyminen olisi varmasti myös piristysruiske meidän omalle pörssillemme.

Tässä esityksessä siis tuottoja verotettaisiin niin, että asiakas maksaisi sijoitusten tuotoista veroa siinä vaiheessa, kun hän nostaa tililtä rahaa. Tuotto olisi verotettavaa pääomatuloa tässä vaiheessa. Toisin sanoen veroa ei menisi siinä vaiheessa, kun tilillä käytäisiin arvopaperikauppaa ja siitä syntyisi myyntivoittoja. Tämä on se idea, millä tavalla tuodaan ne tavalliset, pienet suomalaiset piensijoittajat samalle viivalle varakkaampien, suursijoittajien kanssa. Tämä on yhdenvertaisuuskysymys ja myös oikeudenmukaisuuskysymys.

Tässä esityksessä samalla muuttuu säästöhenkivakuutusten, kapitalisaatiosopimusten ja ei-verotuettujen vapaaehtoisten määräaikaisten eläkevakuutusten verotus. Sitä muutetaan niin, että se vastaa tulevaisuudessa näiden osakesäästötilien verotusta.

Pidän tätä erinomaisena uutisena tavallisille suomalaisille ihmisille. Annetaan heillekin mahdollisuus vaurastua ja kerätä ehkä sukanvarteen tulevia unelmia toteuttaakseen. Tämä siis lähtee liikkeelle hyvinkin pienillä sijoituksilla. Ei tarvita 50 000:ta euroa, mikä on siis maksimi tuolle tilille, vaan sinne voi siirtää muutamista kymmenistä euroista, sadoista euroista ylöspäin sen verran kuin tilanne kulloinkin antaa mahdollisuuden.

Tämä on hyvä uudistus.

15.53 Peter Östman kd: Arvoisa puhemies! Aivan niin kuin kokoomuksen edustaja Heino kertoi, perehdyin tähän aiheeseen jo viime syksynä, minkä jälkeen jätin toimenpiteiden sijoitustilin luomisesta Suomeen, ja siksi iloitsen kyllä tästä, että hallitus on esittämässä ratkaisun tuomalla lakimuutoksen eduskunnan käsittelyyn.

Nimittäin tosiasia on se, että mikäli suomalaisilla olisi mielekkäämpi ympäristö sijoittaa, se lisäisi varallisuutta ja tukisi lisäntyneiden pääomien myötä kasvua kotimaisissa yrityksissä. Vastaava järjestely kuin hallituksen esittämä sijoitustilihän on olemassa Ruotsissa ja Norjassa. Tällä hetkellä piensijoittaja joutuu maksamaan pääomaveroa jokaisen myynnin yhteydessä, vaikka tarkoituksena olisi vain muuttaa sijoituskohdetta.

Vuoden 2017 lopussa suomalaisia pörssiosakkeita omistavia kotitalouksia, arvo-osuustilejä, oli noin 800 000. Vuoden 2017 lopulla kotitalouksien rahoitusvaroista talletuksia oli 86,1 miljardia euroa, pörssiosakkeita 38,5 miljardia euroa ja rahasto-osuuksia 24,3 miljardia euroa.

Arvoisa puhemies! Nämä varat voisi suunnata tuottavampiin kohteisiin. Sijoittamisesta tulee tehdä kannattavampaa piensijoittajan näkökulmasta. Sijoittamisen hyödyt ulottuvat koko yhteiskuntaan. Suomalaisethan ovat kansainvälisessä vertailussa olleet huonoja sijoittajia. Sijoittamisen hyödyt ovat kuitenkin kiistattomia yksityishenkilön, suomalaisten yritysten ja yhteiskunnan näkökulmasta. Yksityishenkilöiden lisääntyvä varallisuus tuo verotuloja yhteiskunnalle, ja lisääntyvät pääomat lisäävät taas yritysten mahdollisuuksia tehdä investointeja ja työllistää. Siksi on tärkeää, että Suomeen luodaan kannustavampi ilmapiiiri piensijoittajille.

Tavallisen piensijoittajan osakesäästämistä verotetaan huomattavasti raskaammin kuin sijoitusrahastoja ja muita sijoitustuotteita. Vastaaviin veroetuihin pääsee myös erilaisilla kapitalisaatiosopimuksilla ja vakuutuskuorilla, jotka ovat kuitenkin piensijoittajan näkökulmasta erittäin kalliita. Piensijoittajan kohtelu ei ole tällä hetkellä yhdenvertaista suursi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 128/2018 vp

joittajien kanssa, joilla on paremmat mahdollisuudet varallisuuden hoitoon. Yleishyödyllisiksi luokitellut yhteisöt, kuten eri säätiöt, ammattiliitot ja eläkeyhtiöt, eivät maksa sijoitustuotoistaan veroja ollenkaan. [Timo Harakka: Sehän voidaan muuttaa!]

Muissa Pohjoismaissa suhtaudutaan piensijoittajiin eri tavalla. Ruotsissa piensijoittajilla on jo viisi vuotta ollut mahdollisuus sijoittaa investeringssparkonto-tilin kautta. Tällaisella sijoitussäästötilillä olevien yksittäisten sijoitusten myynnin yhteydessä maksettavan pääomaveron sijaan maksetaan vuosittain pääomaveroa keskimääräisen tilillä olevan pääoman laskennallisesta tuotosta. Näin piensijoittaja voi muuttaa omistuksiaan ketterästi ilman raskasta pääomaverotusta jokaisen myynnin yhteydessä. Norjassa vastaava järjestelmä on otettu käyttöön viime vuoden syyskuussa.

Arvoisa puhemies! Tästä syystä sijoitussäästötili on Suomessakin muun muassa yleistä eläkesäästämistä laajempi vaihtoehto ja kannustaa myös pieni- ja keskituloisia kansalaisia säästämiseen ja sijoittamiseen. Edellä olevan perusteella kannatan lämpimästi hallituksen esitystä.

15.58 Timo Harakka sd: Arvoisa puhemies! Kansankapitalismi, sehän olisi hieno juttu. Jolloin täytyy miettiä, että mikä sitä aidosti estää. Miksi on niin kuin edustaja Östman tuossa sanoi, että melko harva suomalainen sijoittaa osakkeisiin? [Li Andersson: Ihmisillä ei ole rahaa!] Miksi tavallinen virtanen ei omista osakkeita? Hänellä on keskimäärin pankissa 5 000 euroa rahaa ja kymmeniätuhansia asuntolainaa. Vaikeaa osakkeiden omistaminen ei ainakaan ole, sillä nykyiselläänkin verkkopankin arvo-osuustilin perustamiseen menee enintään vartti. Tästä on tuoretta kokemusta, sillä perheenjäsen avasi tilin ja osti ensimmäiset osakkeet ihan lounastunnin aikana. Kenties jotain tekemistä asialla on sen kanssa, että ihmisillä ei kerta kaikkiaan ole riittävästi rahaa sijoittaa. Neljä viidestä suomalaisesta ei omista yhtään osaketta, ja näistä omistajistakin suurin osa omistaa vain yhtä osaketta, tyyppillisesti puhelinosaakkeen perua puhelinyhtiön osaketta.

Osakesalkku — useampi kuin kolme osaketta — on vain neljällä prosentilla suomalaisista, ja heitä varten nyt esitetään uutta verotukea. Tätä hyväosaista joukkoa varten pitäisi nyt veronmaksajien auttaa summalla, joka valtiovarainministeriön laskelmien mukaan tulee kustantamaan 160 miljoonaa euroa joka vuosi. Hyvä, tarkoitushan ei ole auttaa vain näitä tämän hetken hyväosaisia vaan auttaa kaikkea kansaa vaurastumaan. Miksi kukaan sitä haluaisi estää? Ei kukaan, mutta se väite ei ole totta, että salkun omistajien määrä dramaattisesti kasvaisi tällaisellakaan verohäpäkkeellä. Jos tämä omistajien määrä kaksinkertaistuisi, se olisi silti 8 prosenttia suomalaisista. Kertokaa, mistä tuo 92 prosenttia suomalaisista joutuisi luopumaan, jotta 8 prosenttia suomalaisista saisi verotukea. Mistä tuo 160 miljoonaa siis leikataan? Leikataanko osakesijoittajien tuki eläkkeistä, leikataanko osakesijoittajien tuki opintorahasta, leikataanko osakesijoittajien tuki toimeentulotuesta, vai otetaanko lisää velkaa, jotta saadaan tukea osakesijoittajia?

Mutta kun sekään ei pidä paikkaansa, että osakesijoittajien määrä lisääntyisi. Ruotsi on tästä hyvä esimerkki: ISK-tilit ovat olleet huippusuosittuja. Viiden vuoden jälkeen niitä oli avattu 2,2 miljoonaa kappaletta, ja niillä oli sijoitusvarallisuutta euroiksi muutettuna 70 miljardia. Mutta samaan aikaan Tukholman pörssiin sijoittaneiden osuus väestöstä on laskenut, edustaja Östman, 19:stä 18 prosenttiin — siis vähentynyt. Osakesijoittajien määrä on pienempi vuonna 2017 kuin vuonna 2011, vaikka väkiluku on lisääntynyt. Riksrevisiion eli valtion tilintarkastajat on laskenut, että veronmenetykset 2012—2017 ovat 4 miljardia euroa euroiksi muutettuna. Tämä siis entistä pienemmällä sijoittajamäärällä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 128/2018 vp

Uskallan väittää, että osaketili — tämä kaikille avattava verosuunnittelu, koko kansan kapitalisaatiosopimukset — ei lisää niiden kotitalouksien määrää, jotka sijoittavat osakkeisiin. Sen sijaan hyvätuloinen perhe, kuten vaikka omani, perustaa viisi osaketiliä niin lapsille kuin aikuisille. Enkä millään ymmärrä, miksi minä ansaitsisin 250 000 euron verotto-muushyödyn.

Veropohjan rikkominen ei siis ole oikea ratkaisu. Mikä on vaihtoehto? Vastuullinen verolinja on tiiviit pohjat, matalat kannat. Miten päästäisiin siis siihen, että edistetään piensijoittajan asiaa siten, että valtio saa lisää verotuloa eikä menetä verotuloa? Ongelmahan on epäoikeudenmukainen verokohtelu. Piensijoittaja maksaa 25,5 prosenttia osinkoveroa, kun taas suuret sijoittajat, esimerkiksi ulkomaalaiset sijoitusyhtiöt, nolla prosenttia. Vastuullinen ratkaisu on laskea piensijoittajien osinkoveroa samalla kun se rahoitetaan nollaverotettujen osinkojen pienellä lähdeverotuksella. Esimerkiksi 5 prosentilla saadaan 400 miljoonaa verotuloa. Emme menetä verotuloja veropohjaa rikkomalla vaan saamme lisää verotuloja veropohjaa tiivistämällä, ja samalla tästä tehtäisiin aidosti kannattavaa piensijoittajalle, tavalliselle virtaselle. Samalla verojärjestelmään ei tehdä lisää aukkoja eikä lisää monimutkaistuksia.

Kapitalisaatiosopimusten ja vakuutuskuorten verohyödyt täytyy lopettaa eikä yrittää houkutella kaikkea kansaa niitä hankkimaan. Tästä syystä osaketili on asia, jota Suomi ei tarvitse. Sen sijaan tarvitsemme vastuullista verolinjaa: tiiviit pohjat, matalat kannat.

16.03 Pia Viitanen sd: Arvoisa herra puhemies! Tuossa edellä kyllä mielestäni edustaja Harakka piti aika perusteellisen puheenvuoron ja hyvin perustellun puheenvuoron myös. Minä kyllä toivoisin vielä sellaista ajattelua, että voitaisiin näistä näkövinkkeleistä tätä kokonaisuutta ajatella. Nimittäin ainakin minä haluaisin suosia sen tavallisen virtasen mahdollisuuksia osakesijoittaa, ihan sen tavallisen ihmisen, jolla nyt maailman suurimmat tulot ei ole, mutta sen sijaan en näe hyvänä sitä, että ulkomaiset suursijoittajat maksavat osingostaan nolla.

Meillä on mahdollisuuksia saada yhteisiä verotuloja SDP:n esityksellä lähdeverosta suursijoittajille. Meillä on mahdollista saada sillä noin 400 miljoonaa kerättyä yhteiseen kassaan, ja minun mielestäni se pitäisi ottaa vakavasti ihan siksikin, koska olemme eilen puhuneet muun muassa siitä, että hallitus on esittänyt jälleen kerran kaikkein heikoimpien kimppuun käymistä sillä, että indeksit jälleen kerran leikataan. Jopa rintamalisien indeksit leikataan näennäisten, mitättömien, marginaalisten mukasäästöjen nimissä, ja samaan aikaan jätetään käyttämättä tällaiset mahdollisuudet saada lisää verotuloja verottamalla esimerkiksi ulkomaisten suursijoittajien osinkoja sillä 5 prosentin lähdeverolla, mitä SDP on esittänyt.

Toistan: minä kannatan sitä, että piensijoittajien mahdollisuuksia parannetaan, mutta näen ne vaarat, mitä edustaja Harakka äsken kuvasi, että nämä systeemit toimisivatkin tosiasiaissa niin, että ainoastaan kaikkein varakkaimmat niistä hyötyisivät. Tietenkin olisi kyllä syytä vakavasti kurkistaa sitä, mitä Ruotsissa on tapahtunut, mikäli todellakin on tapahtunut niin, että siellä ei ole määrää lisääntynyt. Se kansankapitalismi — nimenomaan kansankapitalismi, joka on myönteinen asia — ei ole lisääntynyt, vaan päinvastoin sijoittajien määrä on harventunut.

Tämän vuoksi mielestäni meidän tulisi pystyä vastuulliseen keskusteluun ilman mitään sellaista mielikuvaa, että nyt teemme jotain hyvää, emmekä ehkä ymmärräkään, mitä olemme tekemässä, varsinkin kun tiedämme tulevaisuuden haasteet. Meillä tulee edelleen

Pöytäkirjan asiakohta PTK 128/2018 vp

olemaan taloudessa isoja haasteita. Nyt talous on kasvanut, hyvä niin, mutta tulevaisuudessa meillä on paljon vielä mietittävää, miten tämä asia saadaan haltuun. Siksi mielestäni ei pitäisi ainakaan tehdä sellaisia verotukseen liittyviä ratkaisuja, jotka eivät lisää oikeudenmukaisuutta, jotka suosivat vain suurituloisia ja vievät valtiolta verotulopohjaa pois. En minä halua nähdä tilanteita, että jälleen kerran käydään heikompiensaisten kimppuun joittenkin säästölistojen kautta. Edustaja Harakka kysyi siitä, että jos tässä menetetään verotuloja 180 miljoonaa, niin mistä se sitten on pois, leikataanko sitten taas eläkkeitä vai mitä aiotaan tehdä, ja siksi... [Timo Heinonen: Meinaatteko leikata?] — Me emme leikkaisi. Edustaja Heinosenkin on mahdollisuus muuten sitten [Puhemies koputtaa] tulevina päivinä äänestää näitä indeksileikkauksia vastaan, jos te ette niitä kannata. Jos te ette kannata sitä, että rintamalisien indeksileikkaukset tulevat, niin äänestäkää niitä vastaan. [Puhemies koputtaa] — Puhemies, tältä pohjalta.

16.07 Peter Östman kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sikäli kuin edustaja Harakka viittasi omassa puheenvuorossaan minuun ja kun samanaikaisesti hänen puolueoverinsa Viitanen puhui tavallisista ihmisistä ja tavallisista virtasista, niin minä haluaisin, että me käymme keskustelua siitä, millainen se tavallinen virtanen voi olla. Se voi olla työntekijä, joka saa 35 000 euroa verotettavaa tuloa vuodessa, tai se tavallinen virtanen voi olla pienyrittäjä, joka tienaa alle 20 000 euroa vuodessa, pienyrittäjä, jolla on hyvä tuote, jolla olisi kehityspotentiaalia, mutta joka tarvitsisi rahoitusta, että saisi kasvua aikaiseksi. Tällä hetkellä meillä on Suomessa 86,1 miljardia euroa, jotka makaavat passiivisena rahana jollakin säästötilillä. Eikö olisi hyvä, että me voisimme auttaa näitä tavallisia virtasia, olkootpa he sitten vaikka pienyrittäjiä? Sosiaalidemokraatit ovat viime aikoina [Puhemies koputtaa] julistautuneet todella pienyrittäjien, heikosti ansaitsevien pienyrittäjien ystäviksi. [Puhemies koputtaa] Toivoisin, että te tukisitte myöskin tätä vaihtoehtoa.

16.08 Timo Harakka sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Östmanin puheen loppupuoli oli silkkaa rautaista asiaa. SDP todellakin on yrittäjien puolue, ennen kaikkea pienten ja keskisuurten yritysten puolella.

Mutta tuo esimerkki ei sikäli ollut kovin hyvin valittu, että tällä veronvälttelytilillä ei auttettaisi näitä pienyrittäjiä saamaan tuotteitaan markkinoille, koska tässähän kuitenkin on kyse pörssi-sijoittamisesta eikä pienten yritysten tukemisesta. Pienyrityksen täytyisi siis ensin listautua pörssiin. Olen samaa mieltä siitä, että tämä 86 miljardia euroa olisi hyvä saada tuottavampaan käyttöön, mutta se syy, miksi se on pankkitileillä, perustuu siihen, että ihmiset kokevat epävarmuutta tulevaisuudestaan. He eivät uskalla sijoittaa. Totta kai osakesijoitukseen sisältyy riski — tämäkin meidän kaikkien täytyy myöntää — ja se tulevaisuuden epävarmuus on nykyisen hallituksen toimesta vain kasvanut.

16.09 Kari Kulmala sin: Arvoisa puhemies! Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi muun muassa uusi laki osakesäästötilistä. Osakesäästötilin tavoitteena on edistää piensijoittajien aktiivista säästämistä ja sijoittamista. Samalla edistetään pääomien tarjontaa yrityksille. Jo näillä perusteilla tämä laki on tarpeellinen.

Asiakas voisi siirtää osakesäästötilille rahavaroja, jotka sijoitettaisiin asiakkaan päätöksen mukaisesti edelleen listattujen yhtiöiden osakkeisiin. Asiakas maksaisi sijoitusten tuotoista veroa siinä vaiheessa, kun hän nostaa tililtä rahaa. Tuotto olisi verotettavaa pääomatuloa. Veroa ei menisi siinä vaiheessa, kun tilillä käytäisiin arvopaperikauppaa ja siitä syn-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 128/2018 vp

tyisi myyntivoittoja. Tämä on ero suoriin osakesijoituksiin, joissa veroseuraamus realisoituu voiton tai tappion realisoituessa.

Osakesäästötilille olisi mahdollista siirtää ainoastaan rahavaroja. Osakesäästötili olisi mahdollista avata myös alaikäisille henkilöille. Tilille tehtäviin talletuksiin asetettaisiin 50 000 euron enimmäisraja. Osakesäästötilin tuoton ja tappion tuloverotuksessa noudatettaisiin vastaavia periaatteita kuin vakuutuskuorissa ja sijoitusrahastoissa. Osakesäästötililtä nostettu tuotto luettaisiin nostovuoden veronalaiseksi pääomatuloksi. Verovelvollisen kuollessa tilin arvonnousu otettaisiin huomioon ainoastaan perintöverotuksessa.

Mielestäni tämä on ajankohtainen ja tarpeellinen esitys, enkä näe mitään syytä, miksi tätä ei voitaisi hyväksyä.

16.11 Li Andersson vas: Arvoisa puhemies! Tämä esitys on monella tapaa looginen jatkumo sille politiikalle, mitä hallitus on harjoittanut tämän vaalikauden aikana. Rahat eivät riitä pienimpiin eläkkeisiin, rahat eivät riitä pitkäaikaistyöttömiin, rahat eivät riitä varhaiskasvatukseen, eivät koulutukseen, mutta rahaa riittää kyllä erinäisiin varakkaita suosiviin veroetuihin — tällä kertaa jopa 160 miljoonan edestä, minkä verran siis hallituksen omassa esityksessä arvioidaan, että tämä tulee tuottamaan tulotappioita valtiolle.

Kuten tässä on monissa hyvissä puheenvuoroissa todettu, tämä ei ole mikään tavallisten virtasten veroetu, vaan tämä on tietenkin tarkoitettu niille, joilla on varaa ylipäättänsä hyödyntää tämänkaltaisia sijoitusinstrumentteja sijoitustoiminnalle. Kuten edustaja Harakkakin omassa puheenvuorossaan toi esille, arviolta neljänneksellä kotitalouksista on rahoitusvarallisuutta alle 2 000 euroa, eli ei näillä kotitalouksilla ole mahdollisuuksia hyödyntää tämänkaltaisia sijoitustilejä tai ylipäättänsä varaa lähteä osakesijoittamiseen, ja sen lisäksi tietenkin, mitä vähemmän säästöjä on, sitä keskeisempi sijoittamiseen liittyvä riski myöskin on ihmisten päätöksille. Eli sen sijaan osakesäästötili rapauttaa veropohjaa, se mahdollistaa myöskin ulkomaille maksettujen tuottojen karkaamisen ylipäättänsä verotuksen piiristä, ja kuten tiedämme Ruotsista, se ei myöskään todennäköisesti tule lisäämään sijoittajien määrää, vaan Ruotsissa kehitys oli sellainen, että jo valmiiksi osakesijoituksia tekevät sitten siirsivät sijoituksiaan näihin ISK-tileihin. Eli siellä se kehitys on ollut jopa sellainen, että sijoittajien määrä on vähentynyt.

Vasemmistoliitonkin kanta on se, että mikäli haluamme tukea piensijoittajia, niin huomattavan paljon järkevämpää olisi tehdä sellainen uudistus, jolla mahdollistetaan pääomaverotuksen pienentyminen pieniä pääomatuottoja saaville sijoittajille. Sillä pystyttäisiin myöskin muuttamaan sitä vinoutumaa, mitä Suomessa on pääomaverotuksen osalta, että suuret sijoittajat erinäisten verosuunnittelukeinojen avulla pystyvät sitä omaa veronmaksuaan painamaan hyvin matalalle tasolle, kun taas tavallinen piensijoittaja sitten maksaa pääomaveroa sen 25,5 prosenttia pienistä pääomatuloista.

16.13 Markku Eestilä kok: Arvoisa puhemies! Pidän tätä hallituksen esitystä sen takia hyvänä, että nyt on ihan tavallisilla ihmisillä mahdollisuus sitten pistää rahaa tilille, jolla raha menee pörssiosakkeisiin ja ei tarvitse luovutusvoittoja eikä luovutustappioita vuosittain pyöritellä. Rahan voi antaa olla siellä rauhassa, ja sitten kun haluaa sieltä nostaa — toivottavasti voittoja on tullut, sitähan kukaan ei etukäteen tiedä — maksetaan vero. Näin sen pitää olla.

Jos suurta kuvaa katsotaan, niin minun mielestäni kansanedustajilla puoluekannasta riippumatta pitäisi olla huoli nykyaikaisessa maailmassa, kun raha liikkuu nopeasti ympäri

Pöytäkirjan asiakohta PTK 128/2018 vp

maailmaa, siitä, että Suomi säilyy kilpailukykyisenä sijoituskohteena ja ettei kenenkään tarvitse viedä pääomia maan rajojen ulkopuolelle ja sitä kautta kenties hävittää ne myös perintöverotuksen piiristä. Tämäkin näkökulma pitää tuoda esille, sillä varsinkin nuoret sukupolvet ovat tänä päivänä oman käsitykseni mukaan erittäin kansainvälisiä ja tottavat operoimaan kansainvälisesti, joten me emme voi ikään kuin sulkea rajoja ja kuvitella, että mitä tahansa voidaan myös verotuksen saralla tehdä ja raha ei Suomesta karkaa. Ja aina, kun esitetään joitakin erikoisia veromalleja, ja mitä korkeammalla tasolla oleva poliitikko esittää, niin sitä liukkaammin raha alkaa lähteä Suomesta pois. — Onneksi meidän puheillamme ei todennäköisesti aiheuteta rahan liikettä sinne eikä tänne.

Tämä 50 000 on kuitenkin kohtuullinen raja, ja me pääsemme kokeilemaan, miten tämä toimii. Ja minun mielestäni on aivan oikein, että me otamme piensijoittajia nyt huomioon ja pystytään luomaan tällainen helposti hallinnoitavissa oleva, vähän byrokratiaa tarvitseva sijoitusmuoto.

Edustaja Harakka, minä en tiedä olenko aivan oikeassa, mutta kun te puhuitte siitä, paljonko Ruotsissa ovat veronmenetykset, niin nehan ovat puhtaasti laskennallisia. Minun mielestäni pitäisi verrata niin, että jos tätä ISK-tiliä, mikä on suuren suosion saavuttanut, ei olisi, niin paljonko rahaa olisi sitten mennyt muualle, Ruotsin rajojen ulkopuolelle. Mitkä olisivat ne tappiot olleet, sitä minä en tiedä. Voi olla, että teidän laskelmanne, prosentit, joiden mukaan olivat kovin pieniä ne heitot, kuvastavat jotakin, mutta ovatko ne lopullinen totuus, niin sitä en tiedä. Mutta ISK-tilissä oli se hyvä puoli, että sieltä otettiin joka vuosi vero, mutta se oli 0,5 prosenttia eli erittäin pieni siihen pääomaan nähden. Että tämä meillä lanseerattu osakesäästötili on tyystin erilainen kuin se on Ruotsissa.

16.16 Timo Harakka sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Eestilälle vastaan vain juuri sen verran, mitä ymmärrän tästä Ruotsin menettelystä, johon tätä Suomen aiottua mallia verrataan. Se on huomattavasti avokätisempi ja huomattavasti tällä tavalla myöskin valtion verotuottojen menetyksen kannalta kalliimpi. Siis tämän samaisen Riksrevisionenin arvion mukaan vuotuinen veronmenetys on euroiksi muutettuna miljardi euroa vuodessa. Tämä 160 miljoonaa, minkä on tässä valtiovarainministeriö itse laskenut pitkän tähtäimen veronmenetyksiä, on huomattavasti pienempi, ja ironista kyllä juuri siitä syystä, että tavallisen piensäästäjän hyöty tästä järjestelmästä on sitten loppujen lopuksi aika vaatimaton — Helsingin Sanomien laskurin mukaan 5 000 euron kertasijoituksesta kertyisi 125 euron hyöty kymmenen vuoden aikana. Eli tällainen veroreikä, joka ei sitten loppujen lopuksi nimenomaan piensijoittajaa juurikaan hyödyttäisi.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Vastauspuheenvuorot edustajille Eestilä ja Östman.

16.17 Markku Eestilä kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olen itse käsittänyt, että loppujen lopuksi tässä on kysymys verotuksen siirrosta. Jos joku vuosi laskennallisesti tässä tulee tappiota, mitä tietenkin alkuhetkellä saattaa hyvinkin tulla, niin kyllähän sitten, kun mennään vuosia eteenpäin, niitä voittoja tullaan verottamaan ja joskushan se tili lähtee sieltä ihan tyhjäksi. Minun mielestäni pitäisi laskea pitkäjänteinen menetys ja tuotto valtiolle, ja se on vähän sama kuin autoverotuksessa, josta varmaan kohta jutellaan: viime kesänä sen piti tuottaa näin paljon, kun tehtiin tietty malli, mutta nythän jo nähdään, että

Pöytäkirjan asiakohta PTK 128/2018 vp

laskelmat ovat menneet metsään — niin pitkälle metsään, ettei millään autolla pääse ajamaan niin pitkälle metsään.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Arvoisat edustajat, pyydän kiinnittämään huomiota siihen, että tälle keskustelulle varattu aika päättyy 2 minuutin kuluttua. Tässä on mahdollisuus mennä joko minuutin lyhyillä kommenteilla tai käyttää sitä mahdollisuutta, mikä edustajilla on, eli käyttää koko 3 minuuttia. — Nyt kuitenkin vastauspuheenvuoro, edustaja Östman.

16.18 **Peter Östman kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minulla on erittäin lyhyt puheenvuoro. Tässä on puhuttu tavallisesta virtasesta, ja edellisessä puheenvuorossa sanoin, että se tavallinen virtanen voi olla työntekijä tai sitten heikolla ansiotasolla porskuttava yrittäjä. Millainen on tämä epätavallinen virtanen? Olen joskus miettinyt sitä, kun puhumme tavallisesta kansalaisesta. Millainen se epätavallinen virtanen on? No, esimerkiksi ay-liitotthan eivät maksa ollenkaan veroa osinkotuloistaan. Se on vasta epätavallinen virtanen. Meidän ei tarvitse ajatella, että tämä nyt leikattaisiin eläkeläisiltä. Me voisimme miettiä toista ratkaisua, että nämä epätavalliset virtaset olisivat mukana rahoittamassa tätä uudistusta.

16.19 **Timo Harakka sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Juuri näin, edustaja Östman. Jos nollaverotetut yhteisöt maksaisivat esimerkiksi 5 prosentin lähdeveron — niihin kuuluvat ulkomaisten rahastojen lisäksi myös suomalaiset säätiöt ja rahastot mukaan lukien ammattiliitot, joilla on pörssiomistusta — niin haastan teidät, arvoisat kollegat KD:sta ja hallituspuolueista: Eikö tämä malli, kun te aina valitatte siitä ammattiliittojen osinkoverovapautuksesta, olisi teidän kannaltanne parempi, kun saataisiin 400 miljoonaa lisäverotuloa, joka voitaisiin sitten esimerkiksi antaa piensijoittajille alempana osinkoveromallina? Eikö se olisi reilua? Miksi emme kaikki aja tätä? [Peter Östman: Suunta on oikea, ilman muuta!] — No hyvä, kaikki nyökkäilevät. Olemme tästä samaa mieltä, joten voimme tämän epäonnistuneen, veropohjaa rapauttavan mallin siis hylätä ja siirtyä vastuulliseen veropolitiikkaan, jossa on tiiviit veropohjat ja matalat kannat, molemmat yhtä aikaa ja toisensa mahdollistaen.

16.20 **Li Andersson vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Muistaakseni se oli edustaja Östman itse, joka puhui näistä tavallisista virtasista, ja me lähinnä avasimme sitä, että sellaista tavallista kansalaista ei tietenkään ole, vaan meillä on eri asemassa olevia kansalaisia, jotka tienaa eri määrän rahaa ja joilla on eri määrä rahallista varallisuutta. Tietenkin tämä on hyvä huomioida silloin, kun puhutaan tämänkaltaisista sijoitussäästöinstrumenteista, niin että ymmärretään, keitä ne hyödyttävät ja ketkä ovat ne kansalaiset, jotka niitä todennäköisesti pystyvät ylipäättänsä hyödyntämään.

Sitten mitä tulee näihin verotuottomenetyksiin, niin kyllä minun ymmärtääkseni VM-nimenomaan arvioi, että tämä verotuottomenetyks olisi noin 160 miljoonaa, jossa siis on huomioitu sekä verotuottojen väheneminen valtiolle että sitten näiden ulkomaille maksettavien osinkojen lähdeveroja, joita voisi pysyvästi jäädä saamatta noin 56 miljoonan edestä. Eli tältä osin on viitattu VM:n arvioihin.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 128/2018 vp

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Arvoisat edustajat, täällä on kolme pyydettyä puheenvuoroa, ja en myönnä enää vastauspuheenvuoroja. Mikäli sellaista välttämättä haluttaisiin, niin siinä vaiheessa keskustelu keskeytetään.

16.21 **Jani Mäkelä ps:** Arvoisa puhemies! Tämä hallituksen esitys osakesäästötilistä on periaatteiltaan kannatettava, vaikka voikin olla, että tässä on jotain yksityiskohtia, joita kannattaa vielä valiokunnassa hioa. Ja voi olla sellaisia muitakin esityksiä tästä samasta aihepiiristä, piensijoittajan asian parantamisesta, joita kannattaa huomioida.

On mielestäni sinänsä ymmärrettävä ajatus, että myös piensijoittajalle annetaan mahdollisuus sijoitustensa siirtoon osakkeista toiseen ilman suoria veroseuraamuksia. Kuitenkin, jos voitot niin sanotusti kotiuttaa, niin silloinhan pitää maksaa verot, eli en pysty käsittämään, miksi tässä puhutaan veronvälttelystä. Aiemminhan tämä on ollut mahdollista toki sijoitusrahaston sisällä, mutta tämä prosessi ei ole ollut sijoittajan itsensä hallinnassa. Lisäksi sijoittaja on ollut sidottuna tiettyyn pankkiin ja rahastoon. Nyt tätä mahdollisuutta laajennettaisiin, mikä on järkevää, enkä pysty ymmärtämään, mikä tässä olisi varsinaisesti ongelma.

Suomalaisillahan on suhteellisen vähän sijoitusvarallisuutta, kun verrataan kansainvälisesti. Näin ei ole hyvä, vaan meidän pitäisi pyrkiä ratkaisuihin, joilla parannetaan piensijoittamisen ja kansankapitalismin edellytyksiä. Olisi kansantalouden kannalta järkevää, että suomalainen varallisuus kasvaisi. Se voisi välillisesti johtaa jopa siihen, että kasvuyritysten edellytykset säilyä Suomessa paranisivat. Konkreettisella tasolla se, että kansa elää kädestä suuhun, ei varmasti ole kenenkään tavoiteltava, vaan olisi oman elämänhallinnankin kannalta parempi, että kansalaisilla olisi enemmän varallisuutta pikavippien sijaan.

16.22 **Timo Harakka sd:** Arvoisa puhemies! Tässä on useampi puheenvuoro käytetty, joten ajattelin, että tässä kohtaa oikeastaan vastaisin täällä esitettyyn kysymykseen siitä, karkaavatko nämä sijoitustuotot Suomesta ulkomaille. Mehän elämme nyt juuri semmoisessa tilanteessa, jossa on täysin mahdollista kartuttaa sijoitusvarallisuutta Suomessa, ja tämä esitetty osaketili johtaisi myös samanlaiseen tulokseen, että se voitaisiin rahastaa ulkomailta, se voitaisiin tulouttaa muualla kuin Suomessa, maassa, jossa veroprosentti on alhainen tai peräti nolla. Mikään ei estä suomalaisia sijoitusvaroja karkaamasta ulkomaille nykyjärjestelmässä. Siksi olisi erittäin tärkeää, että saataisiin aikaan sellainen myös yksityishenkilöitä koskeva arvonnousulainsäädäntö, jollaista OECD:ssä jo esitetään yrityksille. Se tarkoittaa siis sitä, että omistus verotettaisiin siinä maassa, jossa se on kertynyt.

Eikö meidän kaikkien mielestä oikeudenmukaisuutta noudattaisikin se ajatus, että jos suomalaisessa omistuksessa oleva suomalaisiin sijoituksiin perustuva sijoitustili tuottaa arvonnousua, niin kuin nyt esimerkiksi arvo-osuustilillä, niin se myös verotettaisiin jossain vaiheessa Suomessa, sen sijaan, että olisi mahdollisuus viedä se ulkomaille? Tämä ei ole täysin teoreettinen vaihtoehto. Esimerkiksi Belgiassa on mahdollisuus millä tahansa Brysselin komennuksella tyhjentää tällainen erityistili, jota tässäkin nyt hallitus ehdottaa. Siten itse asiassa tämä esitetty osaketili mahdollistaisi sen, että yhä enemmän suomalaista sijoitusvarallisuutta siirtyisi Suomen verottajan ulottumattomiin lopulta. Eli sitä ei koskaan tulotaisi verottamaan Suomessa, ja tätähän meistä ei varmaan kukaan halua. Tässä on jälleen yksi syy siihen, minkä tähden tämä epäonnistunut lakihanke tulee hylätä.

Keskustelu päättyi.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 128/2018 vp

Asia lähetettiin talousvaliokuntaan.